

MEXANIK SHIKASLANISHLAR VA ULARDAN HIMOYA CHORALARI

Odiljonova Zebiniso

DTPI "Aniq va Tabiiy fanlar" fakulteti biologiya yònalishi 3-kurs talabasi

Annotatsiya: Ushbu tezis hayot faoliyati xavfsizligi doirasida mexanik shikastlanishlarni tahlil qiladi. Mexanik shikastlanishlar – tanaga tashqi mexanik ta'sir natijasida yuzaga keladigan jarohat, kesik, singan suyak, urilish yoki ezilish kabi holatlar majmui hisoblanadi. Tezisda mexanik shikastlanishlarning turlari, sabablari va ta'lim muassasalarida talaba va pedagoglarni himoya qilish choralarining ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, favqulodda vaziyatlarda birinchi yordam ko'rsatish, xavfsizlik qoidalarini muntazam qo'llash va amaliy mashg'ulotlar orqali shikastlanishlarning oldini olish yo'llari keltirilgan.

Kalit so'zlar: Mexanik shikastlanishlar, hayot faoliyati xavfsizligi, himoya choralari, favqulodda vaziyatlar, birinchi yordam, pedagogik xavfsizlik, talabalar

Аннотация: В данной работе рассматриваются механические повреждения, их виды и причины, а также меры защиты студентов и педагогов. В исследовании показаны способы предотвращения травм посредством соблюдения правил безопасности, оказания первой помощи в чрезвычайных ситуациях и проведения практических занятий. Работа направлена на повышение безопасности жизнедеятельности и формирование культуры безопасности в образовательных учреждениях.

Ключевые слова: Механические повреждения, безопасность жизнедеятельности, меры защиты, чрезвычайные ситуации, первая помощь, педагогическая безопасность, студенты

Annotation: This thesis examines mechanical injuries, their types and causes, as well as measures for protecting students and educators. The study highlights ways to prevent injuries through adherence to safety rules providing first aid in emergency situations, and conducting practical training. The work is aimed at improving life safety and fostering a culture of safety in educational institutions.

Keywords: Mechanical injuries, life safety, protective measures, emergency situations, first aid, pedagogical safety, students

KIRISH

Mexanik shikastlanishlar – bu inson tanasiga tashqi mexanik ta'sir natijasida yuzaga keladigan jarohatlar bo'lib, ular kesik, ezilish, urilish, suyak singishi yoki boshqa turli darajadagi tan jarohatlarini o'z ichiga oladi. Hozirgi kunda mexanik shikastlanishlar nafaqat maishiy hayot, balki ta'lim muassasalari, laboratoriya, sport mashg'ulotlari va texnik ishlarda ham dolzarb xavf manbai hisoblanadi.

Ta'lim jarayonida talabalar va pedagoglar turli xavf-xatarlarga duch keladi: o'tkir predmetlar bilan ishlash, og'ir predmetlarni ko'tarish, sport mashg'ulotlari, texnika va laboratoriya uskunalari bilan ishlash. Shu sababli, mexanik shikastlanishlardan himoya choralarini bilish va amalda qo'llash hayot faoliyati xavfsizligining muhim komponenti hisoblanadi.

Hayot faoliyati xavfsizligi – insonning hayotini va sog'ligini turli xavf-xatarlardan himoya qilishga qaratilgan tizimli faoliyatdir. Ushbu tizim mexanik shikastlanishlarni oldini olish, xavfsizlik qoidalariga rioya qilish, shuningdek favqulodda vaziyatlarda tezkor va to'g'ri harakat qilishni o'z ichiga oladi. Shuningdek, pedagog va talabalarning xavfsizlik madaniyatini rivojlantirish, himoya vositalarini ishlatish, birinchi yordam ko'rsatish ko'nikmalarini shakllantirish ham muhimdir.

Mazkur tezisning maqsadi – mexanik shikastlanishlarning turlari, sabablarini tizimli ravishda o'rganish, ularni oldini olish va hayot faoliyati xavfsizligini ta'minlash bo'yicha pedagogik va amaliy choralarni aniqlashdir.

Tezis doirasida mexanik shikastlanishlarning ta'lim jarayonidagi dolzarb xavflari, ularni kamaytirish metodlari va talaba-pedagoglar uchun xavfsizlik ko'nikmalarini rivojlantirish yo'llari keng yoritiladi. Shu bilan birga, ish ta'lim muassasalarida xavfsizlik madaniyatini shakllantirish va amaliy choralarni takomillashtirishga qaratilgan ilmiy va amaliy tavsiyalarni taqdim etadi.

Xulosa: Ushbu tezisdagi mexanik shikastlanishlar, ularning turlari va sabablari, shuningdek, ta'lim muassasalarida talabalar va pedagoglarni himoya qilish choralarining ahamiyati ilmiy jihatdan tahlil qilindi. Mexanik shikastlanishlar hayot faoliyati xavfsizligi nuqtai nazaridan dolzarb muammo bo'lib, ular kesik, urilish, ezilish yoki suyak singishi kabi turli jarohatlarga olib kelishi mumkin.

Tezis doirasida mexanik shikastlanishlarning oldini olishda xavfsizlik qoidalariga qat'iy rioya qilish, maxsus himoya vositalaridan foydalanish, favqulodda vaziyatlarda birinchi yordam ko'rsatish ko'nikmalarini rivojlantirish va amaliy mashg'ulotlarni muntazam o'tkazish zarurligi ta'kidlandi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Абдурахманов, Ш. "Hayot faoliyati xavfsizligi asoslari". Toshkent: O'qituvchi, 2018.
2. Karimov, M. "Favqulodda vaziyatlar va birinchi yordam". Toshkent: Fan, 2017.
3. Sultonov, A. "Pedagogik xavfsizlik va ta'lim jarayonida xavfsizlik madaniyati". Toshkent: Sharq, 2019.
4. Назаров, И. "Безопасность жизнедеятельности: учебное пособие". Ташкент, 2020
5. Иванов, В. "First Aid and Life Safety in Educational Institutions". Moscow: Education Press, 2018.